

แนวทางและกลยุทธ์การพัฒนาเศรษฐกิจในแหล่งท่องเที่ยวชุมชน
ตำบลบางสวรรค์ อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
Strategies and Economic Development Tactics in the
Community Tourism of Ban Bang Sawan, Phra Saeng District,
Surat Thani Province

ไพศาล นาคกราย^{1*}
Phaisarn Narkgrai^{1*}

Received : December 1, 2023; Revised : December 25, 2023; Accepted : December 25, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพเศรษฐกิจด้วยพลวัตของการเปลี่ยนแปลงบริบทพื้นที่จากอดีตปี 2509 ถึงปัจจุบัน (2) เศรษฐกิจชุมชนภายหลังส่งเสริมหมู่บ้านแหล่งท่องเที่ยวชุมชน (3) ปัญหาและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจแหล่งท่องเที่ยวชุมชน และ (4) แนวทางกลยุทธ์พัฒนาสภาพเศรษฐกิจแหล่งท่องเที่ยวชุมชนของตำบลบางสวรรค์ ใช้รูปแบบการวิจัยผสมผสานเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยว 400 คน และสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 30 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์เชิงเนื้อหา วิเคราะห์ SWOT Analysis และหาแนวทางกลยุทธ์ด้วย TOWS Matrix

ผลการศึกษาพบว่า (1) พลวัตของการเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจ สภาพสังคม และการเมืองการปกครอง จากอดีตถึงปัจจุบัน ทำให้บริบทพื้นที่ ทรัพยากรธรรมชาติ สภาพอากาศที่แปรปรวน มีผลกระทบต่อระบบนิเวศน์และสภาพสิ่งแวดล้อม เมื่อมีเทคโนโลยีและระบบการสื่อสาร

¹คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี; Faculty of Management Sciences, Suratthani Rajabhat University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : peter_8599@hotmail.com

Citation : Narkgrai, P. (2024). Strategies and Economic Development Tactics in the Community Tourism of Ban

Bang Sawan, Phra Saeng District, Surat Thani Province. *Journal of Local Governance and*

Innovation. 8(1) : 45-62; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2024.4>

ทันสมัย วิถีชีวิตของผู้คนต้องพึ่งพาจากภายนอก ราคาผลผลิตยางพาราและปาล์มน้ำมันตกต่ำ เกิดโรคระบาดโควิด 19 มีผลกระทบต่อรายได้และการประกอบอาชีพอื่น ๆ และแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ (2) เศรษฐกิจชุมชนภายหลังส่งเสริมหมู่บ้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงชุมชนภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง รายด้านอยู่ในระดับมาก คือ ด้านสินทรัพย์ที่เป็นตัวเงินและไม่ใช้ตัวเงิน รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านหนี้สินในระบบ ด้านรายได้ ด้านหนี้สินนอกระบบ และด้านรายจ่าย (3) ปัญหาเศรษฐกิจแหล่งท่องเที่ยวชุมชน เกิดจากความเหลื่อมล้ำทางรายได้และสิ่งแวดล้อม ซึ่งข้อเสนอแนะคือ เน้นการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ส่งเสริมอาชีพและกระจายรายได้ และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม โดยสรุปการพัฒนาเศรษฐกิจแหล่งท่องเที่ยวชุมชนควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และ (4) แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจแหล่งท่องเที่ยวชุมชนควรเน้นการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการท่องเที่ยว การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ (Keywords) : แหล่งท่องเที่ยวชุมชน, พลวัตการเปลี่ยนแปลง, เศรษฐกิจชุมชน, กลยุทธ์การพัฒนา

Abstract

The objectives of this research were to study (1) economic conditions with dynamics of area context change from the past 1966 to the present (2) community economy after promoting villages, community-based tourism sites. (3) Problems and suggestions that are beneficial to the economic development of community tourism sites; and (4) Strategies for developing economic conditions in community tourism destinations of Bang San Sub-district. Using a mixed, quantitative and qualitative research model. Data were collected by questionnaires from a sample of 400 tourists and unstructured interviews with key informants from persons responsible in the area of 30 people analyzed the data by statistics such as frequency value. Percentage, mean, standard deviation and content analysis Including SWOT analysis find a strategy with the TOWS Matrix.

The results of the research found that (1) dynamics of changing economic, social and political conditions from past to present. Make space context natural

Citation : ไพศาล นาคกราย. (2567). แนวทางและกลยุทธ์การพัฒนาเศรษฐกิจในแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ตำบลบางสวรรค์ อำเภอบาง

พระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 8(1) : 45-62;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2024.4>

resources inclement weather Has an impact on the ecology and environment When technology and communication systems are up to date People's lifestyles rely on the outside. The price of rubber and palm oil slumped. The COVID-19. It affects income and other occupations. (2) Community economy after promoting villages and community-based tourism sites, the overall picture was at a moderate level. The side is at a high level, namely the monetary and non-monetary assets. Followed at the medium level are system debt, income side, informal debt. And expenditure (3) The economic challenges of community-based tourism arise from income inequality and environmental issues. The recommendations emphasize community participation, promotion of livelihoods, income distribution, and environmental restoration. In summary, sustainable development of community-based tourism should prioritize community involvement and environmental considerations to ensure long-term progress. (4) The strategies for developing the economy of community-based tourism should focus on community participation, the development of tourism products and services, infrastructure improvement, and environmental restoration. This approach aims to foster sustainable development.

Keywords : Community Tourism, Transformation Potential, Community Economy, Development Strategies

บทนำ (Introduction)

การพัฒนาชุมชนด้วยการส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นฐานการพัฒนาเพื่อให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติและการพัฒนาการท่องเที่ยว ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงและก้าวทันต่อกระแสการเติบโตการท่องเที่ยว เพื่อตอบสนองต่ออุปทาน สร้างโอกาสทางการตลาด และแสดงศักยภาพในการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวของชุมชน มีการกระจายรายได้เพื่อขับเคลื่อนการมีส่วนร่วม และความเป็นเจ้าของร่วมกัน ด้วยทุนชุมชนเสริมสร้างทุนทางเศรษฐกิจของชุมชนนั้น ๆ ในการพัฒนาอยู่บนฐานของความสมดุล

Citation : Narkgrai, P. (2024). Strategies and Economic Development Tactics in the Community Tourism of Ban

Bang Sawan, Phra Saeng District, Surat Thani Province. **Journal of Local Governance and Innovation.** 8(1) : 45-62; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2024.4>

และยั่งยืน และขณะเดียวกันชุมชนสร้างพัฒนาสินค้าและบริการบนพื้นฐานของมรดกและวัฒนธรรมท้องถิ่น สะท้อนให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของชุมชน ที่จะผลักดันการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนในทุกมิติ เสริมสร้างเศรษฐกิจฐานเพิ่มมูลค่าความเป็นชุมชนพึ่งตนเอง (สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560)

จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีสถานที่ท่องเที่ยวมากมายเป็นที่รู้จักทั่วโลก แต่ยังมีบางพื้นที่เป็นสถานที่ถูกเบิกเพื่อให้ผู้คนได้รู้จักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือเป็นอัตลักษณ์ของปรากฏธรรมชาติที่เกิดขึ้น สร้างจุดเด่นให้พื้นที่น่าค้นหา ดึงดูดการท่องเที่ยว และสร้างเศรษฐกิจชุมชนด้วยการท่องเที่ยวตามวิถีชุมชน โดยเฉพาะตำบลบางสวรรค์ อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีลักษณะภูมิประเทศและมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีการค้นพบสถานที่ต่าง ๆ ที่น่าสนใจในปี 2509 จนกระทั่งเศรษฐกิจชุมชนได้ถูกบุกเบิกสร้างทุนเศรษฐกิจในชุมชนที่เกิดจากคนภายในและคนภายนอกชุมชนไปพร้อม ๆ กับแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ได้แก่ คลองน้ำใส ล่องแก่งใต้โดน น้ำตกคลองหยวน อ่างน้ำผุด วัดบางสวรรค์ สระแก้ว และวัดเขาพระ เป็นต้น และยังมีตลาดสดบางสวรรค์ที่นักท่องเที่ยวสามารถจับจ่ายใช้สอยได้ ในช่วงปี 2558 ดังนั้นสภาพเศรษฐกิจในพื้นที่ด้วยการเกษตรกรรมและการท่องเที่ยวด้วยการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ ที่ต้องอาศัยความร่วมมือทุกฝ่ายช่วยกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ส่งเสริมและการพัฒนาการท่องเที่ยว พัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และพัฒนาคนในทุกมิติเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานได้อย่างยั่งยืน เพื่ออยู่กับกระแสการเปลี่ยนแปลงทุนนิยมจากภายนอกที่มีแนวโน้มต่อวิถีการดำเนินชีวิตของผู้คนในชุมชน (องค์การบริหารส่วนตำบลบางสวรรค์, 2560)

จากเหตุผลและแนวคิดที่ต้องการให้ชุมชนมีสภาพเศรษฐกิจที่ดีขึ้นและสามารถพึ่งเศรษฐกิจชุมชนด้วยทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น และทุนทางการเงินที่สามารถขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนด้วยเส้นทางการท่องเที่ยว โดยการศึกษาถึงสภาพเศรษฐกิจแหล่งท่องเที่ยวเชิงชุมชน ตำบลบางสวรรค์ อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่คาดว่าจะประโยชน์ต่อการศึกษากิจกรรมส่งเสริมการตลาด ศักยภาพการท่องเที่ยวและพฤติกรรมการท่องเที่ยวด้วยการมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนที่สามารถสร้างรายได้ควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาสภาพเศรษฐกิจด้วยพลวัตของการเปลี่ยนแปลงบริบทพื้นที่จากอดีตปี 2509 ถึงปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนของตำบลบางสวรรค์ อำเภอยะแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อศึกษาเศรษฐกิจชุมชนภายหลังส่งเสริมหมู่บ้านแหล่งท่องเที่ยวชุมชนของตำบลบางสวรรค์ อำเภอยะแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจแหล่งท่องเที่ยวชุมชนของตำบลบางสวรรค์ อำเภอยะแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
4. เพื่อหาแนวทางกลยุทธ์พัฒนาสภาพเศรษฐกิจแหล่งท่องเที่ยวชุมชนของตำบลบางสวรรค์ อำเภอยะแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นประชาชนในท้องถิ่นที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนของตำบลบางสวรรค์ อำเภอยะแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ คลองน้ำใส ล่องแก่งใต้โดน น้ำตกคลองโหยน อ่างน้ำผุด วัดบางสวรรค์ สระแก้ว และวัดเขาพระ ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แท้จริง และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ไม่ทราบจำนวนประชากร โดยใช้สูตรของ W.G. Cochran กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 (กัลยา วาณิชยบัญชา, 2552) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 400 คน และสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เพื่อเก็บข้อมูล

2. ผู้ให้ข้อมูลในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหลักเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชนของตำบลบางสวรรค์ อำเภอยะแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 30 คน ได้แก่ ผู้รับผิดชอบสถานที่หรือผู้ประกอบการและร้านค้าต่าง ๆ เทศบาลตำบลบางสวรรค์ พัฒนาชุมชน วิสาหกิจชุมชน กลุ่มอาชีพ ผู้นำท้องถิ่นหรือชุมชนประชาชนทั่วไปในพื้นที่ หลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญนั้น ได้แก่ 1) เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชนของตำบลบางสวรรค์มาแล้วอย่างน้อย 3 ปี 2) เป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงในด้านใดด้านหนึ่งกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชนของตำบลบางสวรรค์ โดยการสุ่มแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) ในการจัดเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ด้วยความสมัครใจ โดยอาศัย

การแนะนำของผู้ให้ข้อมูลที่ได้เก็บข้อมูลไปแล้วต่อ ๆ ไป จนกระทั่งได้ข้อมูลที่อึดตัวในการนำมาวิเคราะห์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือการวิจัย โดยมีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือดังนี้

3.1 แบบสอบถามที่เป็นเครื่องมือในการใช้เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการศึกษาแนวความคิด ทฤษฎี จากเอกสาร ตำรา ข้อมูลจากเว็บไซต์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นคำถามปลายปิด ส่วนที่ 2 เศรษฐกิจชุมชนภายหลังส่งเสริมหมู่บ้านแหล่งท่องเที่ยวชุมชน เป็นแบบสอบถามลักษณะตามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เป็นการวัดความคิดเห็น 5 ตัวเลือก คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ส่วนที่ 3 ปัญหาการพัฒนาเศรษฐกิจแหล่งท่องเที่ยวชุมชน เป็นแบบสอบถามคำถามปลายปิด และส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจแหล่งท่องเที่ยวชุมชนของตำบลบางสวรรค์ เป็นแบบสอบถามคำถามปลายปิด หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ และปรับปรุงตามคำแนะนำผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อนนำไปทดลอง (Try Out) จำนวน 40 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 10 ของกลุ่มตัวอย่าง (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2553) นำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2553) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

3.2 แบบสัมภาษณ์ที่เป็นเครื่องมือในการใช้เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นแบบสัมภาษณ์ (Interview) แบบไม่มีโครงสร้าง (Non-Structured Interview) และนำแบบสัมภาษณ์ขอคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและถูกต้องเหมาะสมด้านภาษาด้วย ก่อนนำไปเก็บข้อมูลจริงกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม โดยดำเนินการด้วยตนเองในการประสานงานขอความร่วมมือผู้ช่วยวิจัยในพื้นที่ การลงพื้นที่เก็บข้อมูลในระยะเวลา 5 เดือน ระหว่างเดือนกรกฎาคม ถึงเดือนพฤศจิกายน 2564 แล้วนำข้อมูลมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล หากข้อมูลยังไม่สมบูรณ์ครบคลุมเนื้อหาดำเนินการเก็บซ้ำจนกระทั่งได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ ก่อนนำไปลงรหัสและวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ โดยดำเนินการด้วยตนเองพร้อมผู้ช่วยวิจัย สัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว และบันทึกเสียงในระหว่างทำการสัมภาษณ์ เก็บข้อมูลในระยะเวลา 5 เดือน ระหว่างเดือนกรกฎาคม ถึงเดือนพฤศจิกายน 2564 หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้นำมาตรวจสอบความ สมบูรณ์ของการสัมภาษณ์ ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ด้วยคอมพิวเตอร์ใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการ วิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้คือ สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา โดยการจำแนกและ จัดระบบข้อมูลเป็นหมวดหมู่ สรุปหาใจความสำคัญ ตีความ แยกแยะประเภทข้อมูล และยังใช้การ วิเคราะห์แบบอุปนัย ในการนำข้อมูลตีความข้อสรุป นำเสนอผลการวิเคราะห์ด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ สรุปประเด็นความคิดเห็นที่เหมือนกัน และความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

5.3 นำข้อมูลผลการวิเคราะห์ทั้งการสัมภาษณ์และสอบถาม มาวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โดย อาศัยเครื่องมือ McKinsey 7s Framework (Singh A., 2013) เป็นกรอบคิดในการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนใน 7 องค์ประกอบ คือ กลยุทธ์ (Strategy) โครงสร้างองค์กร (Structure) รูปแบบการ บริหาร (Style) ระบบการบริหาร (System) บุคลากร (Staff) ทักษะในการทำงาน (Skill) และ ค่านิยมร่วม (Shared Value) ส่วนอุปสรรค และโอกาส ใช้หลักการ PEST Analysis (Thomas L. Wheelen and J. David Hunger, 2012) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก ได้แก่ การเมือง (Political) เศรษฐกิจ (Economic) สังคมและวัฒนธรรม (Socio-Cultural) และ เทคโนโลยี (Technology) แล้วสรุปสภาพเศรษฐกิจแหล่งท่องเที่ยวเชิงชุมชน ด้วย SWOT Analysis และหาแนวทางกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ด้วยการวิเคราะห์ TOWS Matrix และ กำหนดเป็นกลยุทธ์เชิงรุก กลยุทธ์เชิงป้องกัน กลยุทธ์เชิงแก้ไข และกลยุทธ์เชิงรับ หลังจากนั้นตัดสินใจ เลือกกลยุทธ์ที่ดีที่สุดเพื่อนำไปใช้ในการจัดทำแผนปฏิบัติงานของเศรษฐกิจชุมชน

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิเคราะห์ผลการวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 400 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 54.50 มีอายุต่ำกว่า 25 ปี ร้อยละ 38.25 ระดับการศึกษาสูงสุด ต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 48.75 สถานภาพการสมรส โสด ร้อยละ 47.25 อาชีพ นักเรียน/นิสิตนักศึกษา 28.75 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 15,000 บาท ร้อยละ 44.00 ภูมิสำเนา พื้นที่อำเภอพระแสง ร้อยละ 37.25 จำนวนสมาชิกที่มาท่องเที่ยวแต่ละครั้ง 1-3 คน ร้อยละ 40.50 การใช้จ่ายใช้สอยแต่ละครั้งมาท่องเที่ยว ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 3,000 บาท ร้อยละ 45.75 สถานที่ที่นิยมท่องเที่ยวและใช้จ่ายใช้สอยมากที่สุดในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตำบลบางสวรรค์ คือ ตลาดสดบางสวรรค์ ร้อยละ 31.75 สถานที่ท่องเที่ยวเชิงชุมชนตำบลบางสวรรค์ควรพัฒนาเป็นแหล่งเศรษฐกิจของชุมชนมากที่สุด คือ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ร้อยละ 33.00 ส่วนผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ จำนวน 30 คน ส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 30 ปี เป็นเพศชาย เชื้อชาติไทย สัญชาติไทย ศาสนาพุทธ ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และเป็นคนในพื้นที่ โดยสามารถวิเคราะห์ผลการวิจัยที่ตอบวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ดังนี้

1. สภาพเศรษฐกิจด้วยพลวัตของการเปลี่ยนแปลงบริบทพื้นที่จากอดีตปี 2509 ถึงปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนของตำบลบางสวรรค์ อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในประเด็นเกี่ยวกับ พลวัตของการเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจสังคม จากปี พ.ศ. 2509 ถึงปัจจุบัน ทำให้เห็นบริบทในพื้นที่พบว่า ทรัพยากรธรรมชาติไม่ว่าจะเป็นป่าไม้ ดิน น้ำ สัตว์ป่า มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว สภาพอากาศแปรปรวน ระบบนิเวศน์สภาพสิ่งแวดล้อมส่งผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยว และเมื่อมีเทคโนโลยีและระบบการสื่อสารทันสมัย ทำให้วิถีชีวิตของผู้คนเกิดความจำเป็นต้องพึ่งพาปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตจากภายนอกพื้นที่ ราคาผลผลิตทางการเกษตรซึ่งเป็นรายได้หลักของประชาชน เช่น ยางพาราและปาล์มน้ำมัน มีราคาตกต่ำผลกระทบจากการเกิดโรคระบาดโควิด-19 มีผลกระทบต่อการหารายได้และการประกอบอาชีพอื่น ๆ ในพื้นที่อย่างต่อเนื่องจนปัจจุบัน

2. เศรษฐกิจชุมชนภายหลังส่งเสริมหมู่บ้านแหล่งท่องเที่ยวชุมชนของตำบลบางสวรรค์ อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในประเด็นเกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชนภายหลังส่งเสริมหมู่บ้านแหล่งท่องเที่ยวชุมชน พบว่า ในอดีตเศรษฐกิจชุมชนมีรายได้ขึ้นอยู่กับประกอบอาชีพเกษตรกรรมจากการปลูกยางพาราและปาล์มน้ำมัน ต่อมาในปี 2558 ได้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยว

ชุมชน ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นจากรูปแบบเศรษฐกิจในภาคการผลิตสินค้าเกษตร เป็นการตลาดสินค้าเกษตรในพื้นที่และธุรกิจบริการที่อยู่ในห่วงโซ่คุณค่าของการท่องเที่ยวชุมชน

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นเศรษฐกิจชุมชนภายหลังส่งเสริมหมู่บ้านแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$, S.D. = 0.81) เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านสินทรัพย์ที่เป็นตัวเงินและไม่ใช้ตัวเงิน ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.82) และอยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านหนี้สินในระบบ ($\bar{X} = 3.46$, S.D. = 0.82) ด้านรายได้ ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = 0.80) ด้านหนี้สินนอกระบบ ($\bar{X} = 3.43$, S.D. = 0.87) และด้านรายจ่าย ($\bar{X} = 3.43$, S.D. = 0.73) ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเศรษฐกิจชุมชนภายหลังส่งเสริมหมู่บ้านแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ภาพรวมและรายด้าน (n= 400 คน)

เศรษฐกิจชุมชนภายหลังส่งเสริมหมู่บ้าน แหล่งท่องเที่ยวชุมชน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านสินทรัพย์ที่เป็นตัวเงินและไม่ใช้ตัวเงิน	3.53	0.82	มาก
2. ด้านหนี้สินในระบบ	3.46	0.82	ปานกลาง
3. ด้านหนี้สินนอกระบบ	3.43	0.87	ปานกลาง
4. ด้านรายได้	3.45	0.80	ปานกลาง
5. ด้านรายจ่าย	3.43	0.73	ปานกลาง
รวม	3.46	0.81	ปานกลาง

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจแหล่งท่องเที่ยวชุมชนของตำบลบางสวรรค์ อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ความคิดเห็นสาเหตุของปัญหาสภาพเศรษฐกิจแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตำบลบางสวรรค์ พิจารณาความคิดเห็นจากการสอบถามและสัมภาษณ์เรียงลำดับสรุปได้ว่า สาเหตุอันดับ 1 มาจากความเหลื่อมล้ำกระจายรายได้จากการท่องเที่ยว อันดับ 2 ความเหลื่อมล้ำทางสังคม อันดับ 3 ความตระหนักรู้และมีจิตสำนึกต่อการบุกรุกหรือความเสื่อมโทรมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อันดับ 4 การมีส่วนร่วมของ

ผู้คนในชุมชน ร่วมกันคิด ร่วมกันทำและรับผลประโยชน์ เพราะผู้คนที่ต้องประกอบอาชีพหลักเพื่อหารายได้ อันดับ 5 การสนับสนุนจากทุกภาคส่วนเพื่อขับเคลื่อนการท่องเที่ยว ส่วนข้อเสนอแนะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจแหล่งท่องเที่ยวชุมชน คือ เน้นการมีส่วนร่วมของคนและความตระหนักจิตสำนึกดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมอาชีพหรือกลุ่มอาชีพเพื่อการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวและใช้กลยุทธ์เชิงรุกพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ฟื้นตัวด้วยการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมอาชีพและกลุ่มอาชีพของผู้คนในชุมชนเพื่อสร้างรายได้

4. แนวทางกลยุทธ์พัฒนาสภาพเศรษฐกิจแหล่งท่องเที่ยวชุมชนของตำบลบางสวรรค์ อำเภอยะแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตาราง TOWS Matrix ดังตารางที่ 2 โดยผลการวิเคราะห์จากตารางได้ทางเลือกออกมาเป็นกลยุทธ์ในการแก้ไขปัญหา คือ กลยุทธ์เชิงรุกด้านรายได้ กลยุทธ์เชิงรุกด้านสินทรัพย์ที่เป็นตัวเงินและไม่ใช่ว่าเงิน กลยุทธ์เชิงรุกด้านรายจ่าย และกลยุทธ์แก้ไขด้านหนี้ในระบบและนอกระบบ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.1 กลยุทธ์เชิงรุกด้านรายได้ โดยการการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีที่เหมาะสมสามารถสร้างรายได้จากแหล่งท่องเที่ยว และเครือข่ายเศรษฐกิจชุมชนด้วยการประชาสัมพันธ์ และการสร้างอาชีพเสริมในการพึ่งตนเอง

4.2 กลยุทธ์เชิงรุกด้านรายจ่าย โดยการได้รับความรู้ความเข้าใจในการบริหารการเงินและความเหลื่อมล้ำจากรายได้ ทำให้มีต้นทุนในการทำอาชีพหลักและมีอาชีพเสริมจากแหล่งท่องเที่ยว หรือกลุ่มอาชีพสินค้า OTOP

4.3 กลยุทธ์เชิงรุกด้านสินทรัพย์ที่เป็นตัวเงินและไม่ใช่ว่าเงิน โดยการขับเคลื่อนแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติเชิงชุมชนที่มีความโดดเด่นทางระบบนิเวศน์ โดยวิธีกำหนดนโยบาย การขับเคลื่อนเศรษฐกิจและการพัฒนาท่องเที่ยวของจังหวัดเพื่อให้ทุกภาคส่วนร่วมมือกันเพื่อให้นักท่องเที่ยวต่างถิ่นหรือต่างประเทศมาท่องเที่ยว และสร้างความโดดเด่นเศรษฐกิจชุมชนหรือสินค้าชุมชนด้วยการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีที่เหมาะสมเป็นจุดขายทางการตลาด

ตารางที่ 2 การกำหนดทางเลือกเชิงกลยุทธ์ในการแก้ไขปัญหาชุมชนด้วยตารางวิเคราะห์ TOWS Matrix

ปัจจัยภายใน	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
ปัจจัยภายนอก	S1 : แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติมีความโดดเด่นทางระบบนิเวศน์ S2 : มีหน่วยงานภาครัฐเข้าบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ S3 : มีหน่วยงานภาครัฐสนับสนุนงบประมาณรายจ่ายพัฒนาองค์ความรู้การส่งเสริมการท่องเที่ยว S4 : สถานประกอบการสามารถกู้เงินสินเชื่อในระบบกลางทุน S5 : แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติป่าต้นน้ำดึงดูดนักท่องเที่ยวทำให้ผู้คนมีรายได้เพิ่มขึ้น S6 : ผู้คนในชุมชนมีภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อเสริมรายได้	W1 : ปัญหาการกระจายได้ และหนี้ในระบบ W2 : ผู้คนในพื้นที่ไม่ขับเคลื่อนท่องเที่ยวเพราะมีหนี้ในระบบหมุนเวียนใช้หนี้ไม่ทัน W3 : ผู้คนส่วนใหญ่ไม่มีเวลามีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ W4 : ผู้คนส่วนใหญ่ในพื้นที่มีรายจ่ายมากกว่ารายได้ W5 : ขาดความร่วมมือ มีการผูกขาดเฉพาะกลุ่ม W6 : ผู้ประกอบการประสบปัญหาการขายมากกว่ารายได้เนื่องจากนักท่องเที่ยวไม่ไปเป้าหมายและต้องกู้เงินจากสถาบันการเงิน W7 : ผู้คนในชุมชนขาดความรู้การบริหารเงิน W8 : มีทุนนิยมจากภายนอกเข้าชุมชนอย่างต่อเนื่อง W9 : ความต่อเนื่องการสนับสนุนงบประมาณ เพื่อสร้างรายได้เกิดเศรษฐกิจชุมชน ทำให้แหล่งท่องเที่ยวแบกรับภาระค่าใช้จ่าย W10 : หนี้สินครัวเรือนจากสถาบันการเงิน W11 : การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสถานที่ท่องเที่ยว
โอกาส (O) O1 : การประชาสัมพันธ์ของจังหวัดในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวในประเทและต่างประเทศเที่ยว O2 : เครือข่ายองค์กรการท่องเที่ยวที่เป็นพลังการประชาสัมพันธ์สร้างอาชีพหรือกลุ่มอาชีพสินค้า OTOP เพื่อสร้างได้ให้กับชุมชน O3 : เครือข่ายเศรษฐกิจชุมชน คำสั่งที่ร่วมมีส่วนร่วมจัดการการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้ลดรายจ่าย O4 : การท่องเที่ยวของจังหวัดกรมการปกครองและประชาสัมพันธ์สินค้าชุมชนเพื่อให้นักในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น O5 : มีแหล่งสถาบันการเงินในระบบให้กู้ส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน O6 : การพัฒนาองค์ความรู้การบริหารการเงินจากภาครัฐเพื่อส่งเสริมการออม O7 : การเรียนรู้เทคโนโลยีเพื่อหาความรู้ความเข้าใจในการบริหารการเงินให้มีหนี้สิน O8 : เทคโนโลยีและการสื่อสารในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยว O9 : การเรียนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่อื่นเพื่อนำมาแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบและสร้างอาชีพด้วยการพึ่งตนเอง	(SO Strategy) <u>กลยุทธ์เชิงรุกด้านรายได้</u> การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีที่เหมาะสมสามารถสร้างรายได้จากแหล่งท่องเที่ยวป่าต้นน้ำ และเครือข่ายเศรษฐกิจชุมชนด้วยการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัด และการสร้างอาชีพเสริมในการพึ่งตนเอง แก้ไขปัญหาหนี้ในระบบ และส่งผลทำให้รายได้เพิ่มขึ้น S5-S6, O1- O4, O7- O9	(WO Strategy) <u>กลยุทธ์เชิงแก้ไขด้านรายจ่าย</u> การได้รับความรู้ความเข้าใจในการบริหารการเงินเพื่อลดรายจ่าย และความเหลื่อมล้ำจากรายได้จากหน่วยงานภาครัฐ ทำให้มีต้นทุนในการทำอาชีพหลักและมีอาชีพเสริมจากแหล่งท่องเที่ยว หรือกลุ่มอาชีพสินค้า OTOP ตลอดจนสามารถออมเงินเกิดเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองได้ W1- W4 , W7, W9- W10, O1- O2, O6, O9
ภาวะคุกคาม (T) T1 : ไม่มีการอบรมความรู้ผู้คนในชุมชนเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจการบริหารการเงิน T2 : นักท่องเที่ยวต่างชาติมีน้อยทำให้การท่องเที่ยวในพื้นที่สร้างรายได้ให้ผู้คนได้ไม่มาก T3 : ดอกเบี้ยสถาบันการเงินสูง ทำให้ผู้ประกอบการไม่มีศักยภาพเพียงพอต่อการพัฒนาสถานที่แหล่งท่องเที่ยว T4 : ภาวะหนี้จากการประกอบอาชีพหลัก ไม่สามารถกู้เงินมาขับเคลื่อนการท่องเที่ยวและพัฒนาสถานที่ T5 : บุคคลหรือผู้ให้สินเชื่อจากภายนอกพื้นที่มีปล่อยสินเชื่อให้ผู้คนถึงหน้าบ้าน T6 : นโยบายการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและพัฒนาท่องเที่ยว T7 : สินค้าชุมชนขายได้ไม่มากทำให้รายได้ไม่เพียงพอ T8 : การแพร่ระบาดของโรคระบาดโควิด 19 T9 : รายได้ขึ้นกับราคาพืชผลทางการเกษตร T10 : นักท่องเที่ยวต่างประเทศในพื้นที่มีจำนวนน้อย	(OT Strategy) <u>กลยุทธ์เชิงรุกด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน</u> การขับเคลื่อนแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติเชิงชุมชนที่มีความโดดเด่นทางระบบนิเวศน์ของตำบลบางสวรรค์ ภายหลังโรคระบาดโควิด 19 บรรเทาภัยโดยวิธีกำหนดนโยบาย การขับเคลื่อนเศรษฐกิจและการพัฒนาท่องเที่ยวของจังหวัดเพื่อให้ทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนร่วมมือกันเพื่อให้ นักท่องเที่ยวต่างถิ่นหรือต่างประเทศมาท่องเที่ยว และสร้างความโดดเด่นเศรษฐกิจชุมชนหรือสินค้าชุมชนด้วยการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีที่เหมาะสมเป็นจุดขายทางการตลาดให้มากขึ้น S1-S2, S5-S6, T6-T 8, T10	(WT Strategy) <u>กลยุทธ์แก้ไขด้านหนี้ในระบบและออร์แกน</u> ภาครัฐหรือหน่วยงานอิสระเปิดอบรมหรือให้ความรู้ความเข้าใจประชาชนในพื้นที่ในบริหารการเงินลดการเป็นหนี้ในระบบและนอกระบบ ด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่สามารถพึ่งตนเองได้จากอาชีพหลักและอาชีพเสริม T1, T3 -T5, W1- W3, W6- W8, W10

Citation : Narkgrai, P. (2024). Strategies and Economic Development Tactics in the Community Tourism of Ban

Bang Sawan, Phra Saeng District, Surat Thani Province. *Journal of Local Governance and**Innovation*. 8(1) : 45-62; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2024.4>

4.4 กลยุทธ์แก้ไขด้านหนี้ในระบบและนอกระบบ โดยภาครัฐหรือหน่วยงานอิสระเปิดอบรมหรือให้ความรู้ความเข้าใจประชาชนในพื้นที่ในบริหารการเงินลดการเป็นหนี้ในระบบและนอกระบบด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่สามารถพึ่งตนเองได้จากอาชีพหลักและอาชีพเสริม แต่ตัดสินใจเลือกกลยุทธ์ที่ดีที่สุดนำไปใช้การจัดทำแผนปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขสาเหตุของปัญหาสภาพเศรษฐกิจแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตำบลบางสวรรค์ โดยวิธีกำหนดนโยบายการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและการพัฒนาท่องเที่ยวเพื่อการปฏิบัติ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้ครอบคลุมแหล่งท่องเที่ยวทุกพื้นที่และพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนโดยผลิตภัณฑ์สินค้าของชุมชนที่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีที่เหมาะสม ประชาสัมพันธ์ทางการตลาดเพื่อเชิญชวนนักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศโดยคำนึงถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวใช้ต้นทุนที่เหมาะสม

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. สรุปผลการศึกษาสภาพเศรษฐกิจตำบลบางสวรรค์ พบว่ามีพลวัตของการเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจภายใต้การเปลี่ยนแปลงบริบทพื้นที่ที่มีผลกระทบต่อการพยากรณ์ป่าไม้ ดิน น้ำ และสัตว์ป่า ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วในพื้นที่นั้น ซึ่งมีผลกระทบต่อนแหล่งท่องเที่ยวและการเปลี่ยนแปลงในการประกอบอาชีพ โดยมีการเข้ามาของโรงงานอุตสาหกรรมทำให้มีการเพิ่มขึ้นของแรงงานในพื้นที่ การเปลี่ยนแปลงในสภาพเศรษฐกิจนี้สอดคล้องกับแนวคิดของสมเจตน์ ผิวทองงาม และคณะ (2561) ซึ่งกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงตามบริบทพื้นที่และยุคสมัย ซึ่งได้รับผลกระทบจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของกนกวรรณ แก้วเกาะสะบ้า และอัจฉรา บุญเรือง (2553) ที่กล่าวรวมถึงการรับศาสตร์และเทคโนโลยีจากภายนอกที่มีอิทธิพลทั้งนี้ เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มีระบบการสื่อสารทันสมัย ได้มีผลทำให้วิถีชีวิตของคนในพื้นที่ต้องพึ่งพาภายนอกมากขึ้น (ธัญชนก ปะวะละ, 2559) รวมถึงราคาผลผลิตยางพาราและปาล์มน้ำมันที่ตกต่ำมีผลกระทบต่อรายได้และการประกอบอาชีพของชาวบ้านในพื้นที่ (พัชรี หล้าแหล่ง, 2555)

2. ผลการศึกษาเศรษฐกิจชุมชนตำบลบางสวรรค์ พบว่าการส่งเสริมหมู่บ้านแหล่งท่องเที่ยวชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง โดยนักท่องเที่ยวมีแนวโน้มเป็นนักเรียนหรือนักศึกษาในท้องถิ่น และมีความสำคัญต่อสินทรัพย์ที่เป็นตัวเงิน สอดคล้องกับแนวคิดของประภัสสร สมบัติศรี (2551) ด้านเศรษฐกิจชุมชนมีดีเด่นที่สุดในด้านสินทรัพย์ที่เป็นตัวเงิน รองลงมาคือหนี้สินในระบบ รายได้ หนี้สินนอกระบบ และรายจ่าย แสดงว่านักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับสิ่งที่เป็นตัวเงินมากกว่าท่องเที่ยว

Citation : ไพศาล นาคกราย. (2567). แนวทางและกลยุทธ์การพัฒนาเศรษฐกิจในแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ตำบลบางสวรรค์ อำเภอ

พระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 8(1) : 45-62;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2024.4>

ธรรมชาติ อย่างไรก็ตาม ชุมชนมีข้ออ่อนในด้านการบริหารเงิน ทำให้มีรายจ่ายมากกว่ารายได้ และมีหนี้สิน นับเป็นความท้าทายในการจัดการท่องเที่ยวในลักษณะชุมชนที่ยังไม่สามารถสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวได้มากนัก ตำบลบางสวรรค์มีความพร้อมทางสิ่งแวดล้อมและท่องเที่ยวชุมชน แต่ยังต้องการการบริหารจัดการที่เหมาะสมเพื่อสร้างรายได้และยกระดับเศรษฐกิจชุมชนได้มากยิ่งขึ้น เป็นไปตามแนวคิดของดร.ชนี เอมพันธุ์ (2550) และ Goeldner and Ritchie (2012) การทำงานร่วมกันระหว่างแหล่งท่องเที่ยวและชุมชนเป็นสำคัญในการเพิ่มมูลค่าและประโยชน์ทั้งสองฝ่าย

3. ผลการศึกษาเศรษฐกิจแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตำบลบางสวรรค์ พบว่ามีปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมทั้งหลาย เช่น การกระจายรายได้ที่ไม่สมดุล ความขัดแย้งในการแบ่งประโยชน์ ความเหลื่อมล้ำทางสังคม การบุกรุกและความเสื่อมโทรมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภัยธรรมชาติ และสภาพอากาศที่แปรปรวน ทำให้ระบบนิเวศน์แหล่งท่องเที่ยวไม่สมดุล สอดคล้องกับงานวิจัยของชรินทร์พรรณ อะสีติรัตน์ (2553) ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจแหล่งท่องเที่ยวชุมชน คือ การมีส่วนร่วมในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับงานวิจัยของกนกวรรณ แก้วเกาะสะบ้า และอัจฉรา บุญเรือง (2553) โดยทุกภาคส่วนต้องร่วมมือสร้างความตระหนักและจิตสำนึก สนับสนุนในการพัฒนาอาชีพหรือกลุ่มอาชีพในชุมชน เพื่อกระจายรายได้จากการท่องเที่ยว นอกจากนี้ การแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม การสนับสนุนการท่องเที่ยวที่สามารถสร้างรายได้และกระจายผลประโยชน์ได้ และการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ระบุนโยบายและป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้น โดยมีความร่วมมือจากทุกภาคส่วน จะช่วยเสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืน และรักษาสมดุลทางธรรมชาติในชุมชน ทำให้ต้องมีการแก้ไขปัญหาและป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และต้องมีการร่วมมือกันทุกภาคส่วนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวที่สร้างรายได้และกระจายผลประโยชน์ ทำให้เศรษฐกิจชุมชนเป็นที่ยั่งยืน และรักษาสมดุลทางธรรมชาติในชุมชน ด้วยความร่วมมือของทุกคนในชุมชนและทุกภาคส่วน

4. ผลการวิเคราะห์ทางกลยุทธ์ในการพัฒนาสภาพเศรษฐกิจแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตำบลบางสวรรค์ ได้ผลจากการตรวจสอบจุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค และโอกาสของชุมชน และนำเสนอทางเลือกเชิงกลยุทธ์เพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ โดยเน้นให้เป็นกลยุทธ์ที่มีผลกำกับทางบวกในด้านรายได้สินทรัพย์ที่เป็นตัวเงินและไม่ใช้ตัวเงิน รายจ่าย และหนี้ทั้งในและนอกระบบ ตามแนวคิดของพิบูล ทีปะपाल (2559) และ Thomas L. Wheelen & J. David Hunger (2012) กลยุทธ์เชิงรุกด้านรายได้ จะเน้นทางการเพิ่มรายได้จากกิจกรรมท่องเที่ยว โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาสินค้าท้องถิ่นและบริการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ (อังคณา ฤทธิกุล, 2560) โดย

Citation : Narkgrai, P. (2024). Strategies and Economic Development Tactics in the Community Tourism of Ban

Bang Sawan, Phra Saeng District, Surat Thani Province. *Journal of Local Governance and Innovation*. 8(1) : 45-62; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2024.4>

คำนึงถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว การใช้ต้นทุนที่เหมาะสม และความยืดหยุ่นในการปรับกลยุทธ์ตามสถานการณ์ กลยุทธ์เชิงรุกด้านสินทรัพย์ที่เป็นตัวเงินและไม่ใช้ตัวเงิน จะให้การสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมท่องเที่ยวที่เป็นศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และการศึกษา ที่ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่มีค่าและไม่เพียงแต่การเข้าพักและท่องเที่ยวทั่วไป (จันทร์ทิมา ปราบทุกซ์, 2556) กลยุทธ์เชิงแก้ไขด้านรายจ่าย จะพิจารณาทางเลือกที่เน้นการปรับปรุงกระบวนการทำงาน ลดค่าใช้จ่าย และเพิ่มประสิทธิภาพทางการบริหาร กลยุทธ์แก้ไขด้านหนี้ทั้งในและนอกระบบ จะเน้นการจัดการหนี้ให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องงานวิจัยของรักษ์ พรหมपालิต และคณะ (2561) และการรับผิดชอบต่อภาระหนี้ โดยคำนึงถึงการเสริมสร้างทัศนคติทางการเงินในชุมชน การกำหนดทางเลือกดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิดของสมยศ นาวิการ (2551) ที่การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค และโอกาสมีต้นทุนมาจากสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของชุมชน ซึ่งเป็นพื้นที่ที่จะกำหนดทางเลือกกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว อันสอดคล้องกับวิจัยของพันธ์เทวีช ยังดี (2558) ที่การศึกษาการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจชุมชนต้องมีกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยการกำหนดนโยบายการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและการพัฒนาท่องเที่ยวเพื่อการปฏิบัติต่อการพัฒนาเศรษฐกิจแหล่งท่องเที่ยวเชิงชุมชนตำบลบางสวรรค์ สรุปผลการวิเคราะห์จากทุกมุมมองดังกล่าวจึงได้กลยุทธ์ที่เน้นการพัฒนาท่องเที่ยวที่ยั่งยืน และสร้างประสิทธิภาพในด้านรายได้และการบริหารจัดการที่เป็นระบบ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย จากผลการวิจัยหากนำไปใช้ในเชิงนโยบายเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตำบลบางสวรรค์ อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หน่วยงานขับเคลื่อนการท่องเที่ยวระดับจังหวัด อำเภอและตำบล ตลอดจนภาคีเครือข่ายการท่องเที่ยว และภาคเอกชนกับภาคประชาชนต้องร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตำบลบางสวรรค์ โดยเน้นผลิตภัณฑ์สินค้าของชุมชนที่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีที่เหมาะสม และประชาสัมพันธ์ทางการตลาดเพื่อเชิญชวนนักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศ อีกทั้งหน่วยงานท้องถิ่นกำหนดนโยบายแผนพัฒนาชุมชนบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวของตำบลบางสวรรค์เพื่อกระจายรายได้และความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมในแหล่งท่องเที่ยวให้มีความ

Citation : ไพศาล นาคกราย. (2567). แนวทางและกลยุทธ์การพัฒนาเศรษฐกิจในแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ตำบลบางสวรรค์ อำเภอ

พระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 8(1) : 45-62;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2024.4>

โดดเด่นทุกแห่ง ได้แก่ คลองน้ำใส ล่องแก่งใต้โตน น้ำตกคลองโฮยน อ่างน้ำผุด วัดบางสวรรค์ สระแก้ว และวัดเขาพระ เป็นต้น ซึ่งต้องบริหารงบประมาณและการสร้างอาชีพเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ได้ร่วมมือ ร่วมคิดและรับประโยชน์ร่วมกัน ตลอดจนภาคเอกชนต้องมีแผนกลยุทธ์ทางการตลาดประชาสัมพันธ์ทางการตลาดให้มากกว่านี้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ และหน่วยงานการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ต้องพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้ครอบคลุมแหล่งท่องเที่ยวทุกพื้นที่เพื่อการบริหารจัดการท่องเที่ยว และเข้าถึงนักท่องเที่ยวเพื่อตอบโจทย์ความต้องการของชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวได้มากขึ้น

1.2 ข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์การพัฒนา การนำเสนอแนวทางพัฒนากลยุทธ์ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจแหล่งท่องเที่ยวชุมชนของตำบลบางสวรรค์ โดยวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค และโอกาส เสนอกลยุทธ์เชิงรุกทางรายได้และทางการเงิน ให้สอดคล้องกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และสามารถปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ได้ตามแนวคิดของตลาด เมื่อนักกลยุทธ์มาตัดสินใจเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสม เพื่อนำไปใช้ในการจัดทำแผนปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขสาเหตุของปัญหาทางเศรษฐกิจแหล่งท่องเที่ยวชุมชน โดยคำนึงถึงสถานการณ์ปัจจุบันและวางแผนในอนาคต ผลลัพธ์นี้จะนำไปสู่การตัดสินใจเลือกกลยุทธ์เชิงรุกด้านทรัพย์สินที่เป็นตัวเงินและไม่ใช้ตัวเงิน การศึกษาการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนต้องกำหนดและสร้างกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ด้วยการกำหนดนโยบายการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและการพัฒนาท่องเที่ยว เพื่อให้การปฏิบัติต่อการพัฒนาเศรษฐกิจแหล่งท่องเที่ยวชุมชนของตำบลบางสวรรค์ ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยผ่านการผลิตสินค้าที่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีที่เหมาะสม การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่มีการท่องเที่ยวเชิงชุมชนเป็นพื้นฐาน สร้างการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ และลดรายจ่าย ผ่านการสร้างมูลค่าเพิ่มจากการจัดการท่องเที่ยวในระบบเศรษฐกิจฐานรากสู่ระดับการพึ่งตนเอง มีการจัดฐานกิจกรรมท่องเที่ยวและใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น ซึ่งทำให้ผู้คนในชุมชนมีรายได้ และเน้นการสร้างความสัมพันธ์ทางการตลาดเพื่อเชิญชวนนักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศ การพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องมีความยั่งยืน โดยต้องกำหนดและพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน และเน้นการประชาสัมพันธ์ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุกเพื่อกระจายรายได้และผลประโยชน์ให้แก่ชุมชน

1.3 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ จากผลการวิจัยหากนำไปใช้ในเชิงปฏิบัติการที่อาศัยการมีส่วนร่วมจากคนในพื้นที่และนักท่องเที่ยวเพื่อขับเคลื่อนและบริหารจัดการท่องเที่ยวชุมชนด้วย

การพึ่งตนเองและอาศัยความรู้ความเข้าใจ สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนเพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวมีความยั่งยืนและมีความสมดุลทางธรรมชาติ นอกจากนี้ ผู้นำชุมชนควรนำความรู้ความเข้าใจบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในการประชาสัมพันธ์ทางการตลาดให้กับแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เข้าถึง ซึ่งต้องร่วมมือกับสถานประกอบการแต่ละแห่งในพื้นที่ โดยให้ความสำคัญการกระจายได้ลดความเหลื่อมล้ำทางอาชีพ หรือกระจายรายได้และผลประโยชน์ให้แก่ชุมชน เพื่อสร้างเศรษฐกิจชุมชนจากการท่องเที่ยว ตลอดจนเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวในพื้นที่และต่างพื้นที่เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวพร้อม ๆ กับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความสนใจมากกว่านี้

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้หรือต่อยอดงานวิจัยเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการศึกษาแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่แห่งนี้หากมีโอกาสได้ทำการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป และศึกษาสภาพเศรษฐกิจแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตำบลใกล้เคียงหรือพื้นที่อื่นในอำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี หรือศึกษาตัวแบบหรือรูปแบบเครือข่ายการส่งเสริมเศรษฐกิจแหล่งท่องเที่ยวเชิงชุมชนที่มีความเหมือนหรือต่างกันตามบริบทของชุมชน และวิเคราะห์สถานการณ์นโยบายการขับเคลื่อนแหล่งท่องเที่ยวเชิงชุมชนต่อแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงตัวแปรนักท่องเที่ยวต่างประเทศทั้งในระดับมหภาคและจุลภาคในประเทศไทย

เอกสารอ้างอิง (References)

- กนกวรรณ แก้วเกาะสบ้า และอัจฉรา บุญเรือง. (2553). **ฐานเศรษฐกิจและทุนทางวัฒนธรรม อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี**. สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2552). **สถิติสำหรับงานวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทร์ทิมา ปราบทุกข์. (2556). **พัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบมีส่วนร่วมของประชาชนตำบลบางโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

Citation : ไพศาล นาคกราย. (2567). แนวทางและกลยุทธ์การพัฒนาเศรษฐกิจในแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ตำบลบางสวรรค์ อำเภอ

พระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 8(1) : 45-62;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2024.4>

- ชรินทร์พรรณ อะสีติรัตน์. (2553). ศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชีวิตชุมชน
กรณีศึกษาตลาดน้ำอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาชนบทศึกษาและการพัฒนา สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ดร.ชนี เอมพันธุ์. (2550). การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนและการจัดกิจกรรมโฮมสเตย์.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธัญชนก ปะวะละ. (2559). การศึกษาสภาพเศรษฐกิจเพื่อหาแนวทางสร้างความมั่นคงภาคครัวเรือน
ในจังหวัดมหาสารคาม. วารสารวิชาการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม. 1(2) : 23-38.
- ประภัสสร สมบัติศรี. (2551). การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. การเกษตรราชภัฏ. 7(1) : 73-83.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2553). วิธีการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัชรี หล้าแหล่ง. (2555). การวิเคราะห์โครงสร้างรายได้ ภาระหนี้สิน สภาพเศรษฐกิจและสังคม
ของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้. ชุมพร: สำนักวิจัยและส่งเสริม
วิชาการการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- พันธ์เทวีช ยังดี. (2558). การศึกษาผลกระทบการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจชุมชน รอบปราสาทหินเขา
พนมรุ้งและปราสาทหินเมืองต่ำ จังหวัดบุรีรัมย์. รณสาร. 13(3) : 123 -135.
- พิบูล ทีปะปาล. (2559). การจัดการเชิงกลยุทธ์. ฉบับปรับปรุงใหม่. กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์.
- รักษ์ พรหมपालิต, ดวงพร อ่อนหวาน, ฐิติ ฐิติจาเจริญพร และวรพงศ์ ผูกภู. (2561). การสร้าง
มูลค่าเพิ่มให้กับระบบเศรษฐกิจชุมชนฐานรากของจังหวัดเชียงใหม่บนพื้นฐานการ
ท่องเที่ยวโดยชุมชน. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และ
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- สมเจตน์ ผิวทองงาม, จีรพรรณ ศรีหนูสุด, วนิษา ดีคำ, จันจิรา เศรษฐพลอย, อัมพวรรณ หนูพระ
อินทร์ และนิทัศน์ ไหมจ้อย. (2561). พุมเรียง : บริบทชุมชน ฐานเศรษฐกิจและทุนทาง
วัฒนธรรม. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 10(2) : 353-375.
- สมยศ นาวิการ. (2551). กลยุทธ์การบริหารการเงินบุคคล. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.

สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). **แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560-2564)**. กรุงเทพฯ : สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

องค์การบริหารส่วนตำบลบางสวรรค์. (2560). **แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561-2564) เพิ่มเติม ฉบับที่ 2**. สุราษฎร์ธานี : องค์การบริหารส่วนตำบลบางสวรรค์.

อังคณา ฤทธิกุล. (2560). **การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของชุมชนบ้านถ้ำผึ่ง ตำบลต้นยวน อำเภอนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

Goeldner, C.R., Ritchie, & B.J.R. (2012). **Tourism : principles, practices, philosophies**. 12th ed. New Jersey: John wiley& Sons.

Singh, A. (2013). A study of role of McKinsey's 7S framework in achieving organizational excellence. **Organization Development Journal**. 31(3) : 39.

Thomas L. Wheelen, J. David, H. (2012). **Strategic management and business policy: toward global sustainability**. Upper Saddle River, N.J. : Pearson Prentice Hall.

Citation : ไพศาล นาคกราย. (2567). แนวทางและกลยุทธ์การพัฒนาเศรษฐกิจในแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ตำบลบางสวรรค์ อำเภอ

พระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 8(1) : 45-62;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2024.4>